

INTERNET PER A HISTORIADORS. GUIA DE RECURSOS

Josep Estivill

Qualsevol persona que es llanci a navegar per la xarxa descobrirà immediatament que Internet equival a informació, molta informació. Milions de pàgines plenes de textos escrits, fotografies, enregistraments sonors, imatges en moviment... Internet representa el compendi de tots els coneixements i sabers del nostre temps. Però hi ha tantes coses de tot arreu que de l'investigador es pot trobar una mica desconcertat: existeix també informació del seu àmbit territorial i cultural més proper? La nostra resposta és que sí. L'investigador hi pot trobar de tot: llibres i revistes, fòrums de debat, publicacions de congressos i jornades, documents, etc. O pot no trobar-hi res, perquè la gran virtut d'Internet és també el seu gran defecte. Hi ha tanta informació disponible que al final resulta impossible trobar certes coses i, en el fons, això implica les mateixes fatals conseqüències que si no hi hagués cap informació. És possible que allò que estem buscant ens quedi amagat en un mar de fullaraca i banalitat. L'excés d'informació és tant perillós com la seva manca.

Aquest article és merament una guia introductòria d'alguns recursos d'Internet que siguin útils a les persones interessades a investigar o conèixer la història local. Donarem llocs on trobar repertoris de documents o bibliografia i, si n'hi ha, els llocs virtuals on consultar-los. Hem triat només els llocs que siguin de lliure accés i, preferentment, escrits en llengua catalana o castellana (encara que en algun cas, per raó de la seva utilitat, n'hem inclòs algun de francès o anglès).

ELS CERCADORS GENERALISTES

GOOGLE

La porta d'entrada a Internet per a tots els usuaris és Google, un cercador d'adreces de llocs web de tots el món. Conté milions i milions de referències i és el lloc on trobar-ho gairebé tot. Representa la nostra primera opció per trobar recursos útils per a la història local. Aquí és on, en

teoria, trobaríem tots els llocs web que expliquem en l'article. El problema que planteja Google és l'excés d'informació. Per exemple, el dia 29 de juny de 2005 vam provar a demanar per la paraula *constantí* i van sortir 79.900 referències. Per cert que, si escrivim *constantí* amb accent a la *i* ó que és la forma correcta només en surten 37.2000; això s'explica perquè en altres idiomes ó com l'anglèsó les paraules no s'accentuen.

Evidentment, entre els webs que ens dóna Google no tots pertanyen al poble de Constantí perquè moltes paraules tenen diferents significats. Constantí, en concret, també és un nom de pila i entre les 79.900 referències també n'existeixen sobre el poeta Constantí Llombart o el pedagog de la música Constantí Sotelo. Si volem descartar en el cercador aquests webs es pot fer fàcilment posant la paraula que no interessa precedida per un guionet, com en l'exemple següent: *constantí -llombart*. En aquest supòsit el cercador ens buscaria tots els llocs on sortís la paraula *constantí* a la vegada no hi sortís *llombart*. Hem fet la prova i ens sortirien 78.600 referències.

Trobem que potser encara són masses referències de webs. Repassar-ne 78.600 és una tasca impossible. Podem acotar més la nostra cerca. És possible afegir una segona paraula a continuació de la primera i així el cercador busca tots els webs que contenen les dues paraules. En el nostre cas escriuríem, per exemple, història: *constantí història* Ens surten 4.390 webs i ara ja comencem a trobar alguna informació útil. A l'atzar, entre els primers webs hi ha la pàgina oficial dels Campaners de la Catedral de València que conté dos articles del professor José Sánchez Real sobre les campanes de Constantí, un que ja va ser publicat als *Estudis de Constantí* i l'altre al *Diari de Tarragona*. Un altre web que hem trobat és el de l'investigador Ferran Marín Ramos que va escriure el treball "Historia del Pío Hospital de pobres de Constantí", també publicat fa uns anys als *Estudis de Constantí*.

CATÀLEGS BIBLIOGRÀFICS

ISBN

L'Agència Espanyols de l'ISBN és l'entitat que controla la identificació de totes les obres impreses i compta amb un catàleg permanentment actualitzat amb tots els llibres editats a Espanya des de l'any 1972 i en qualsevol llengua. Es poden cercar les obres per paraules relacionades amb el tema del llibre, l'autor, el títol, l'editorial, la llengua, etc. Aquest catàleg és el que fan servir totes les llibreries per identificar exactament els títols i permet estar al dia de totes les novetats editorials que apareixen.

CCUC

El Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya es va posar en marxa a partir de 1999 i està mantingut pel Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC). És un catàleg que l'any 2004 tenia més de 2 milions de registres bibliogràfics i donava accés a 5 milions de documents físics conservats a més de 145 biblioteques; d'entre les quals, la majoria de les importants que operen en territori de parla catalana (Universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona, Politècnica de Catalunya, Pompeu Fabra, Girona, Lleida, Rovira i Virgili, Oberta de Catalunya, Jaume I, Vic, Andorra; la Biblioteca de Catalunya, etc. i d'altre més d'específiques com l'Institut del Teatre, Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya, Centre de Lectura de Reus, Biblioteca Borja, Biblioteca Rosa Sensat, Biblioteca Pública Arús, Centre UNESCO de Catalunya, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Reial Acadèmia de Bones Lletres, Institut d'Estudis Catalans, Biblioteca Ateneu Barcelonès, Institut d'Estadística de Catalunya, Institut Català de Cooperació Iberoamericana, Museu Nacional Arqueològic de Tarragona, etc. Finalment, entre les biblioteques també hi estan integrades les d'alguns arxius, com els arxius històrics de Barcelona i Sabadell.

El catàleg del CBUC és consultable per web i manté lligams amb els catàlegs locals. Això permet a l'usuari, un cop ha localitzat un document anar directament a una de les biblioteques que té el document i consultar la seva localització i el seu estat. Aquest mecanisme de lligams permet oferir una informació constantment al dia de l'estat de les col·leccions de les revistes. Des del CCUC, els usuaris de les biblioteques del CBUC poden demanar llibres i fotocòpies de revistes a través del servei de préstec interbibliotecari.

Nosaltres hem realitzat petites recerques de prova posant la paraula *centcelles* en el camp de paraula clau i hem trobat la fitxa d'una quinzena d'estudis històrics i arqueològics sobre aquest important monument romà. Hem provat després amb la paraula *constantí* i han sortit, entre d'altres, butlletins de partits polítics locals, com l'editat per Convergència i Unió l'any 1992.

El CBUC també ofereix un catàleg de sumaris de revistes que dona accés a més de 7 milions d'articles, 380 sumaris i 12.000 revistes. En alguns casos, els articles trobats corresponen a revistes que existeixen també en suport electrònic i que per tant és molt fàcil després accedir al text complert.

BEG

El catàleg de les Biblioteques Especialitzades de la Generalitat de Catalunya permet consultar els fons bibliogràfics de 38 biblioteques i centres de documentació que donen suport a l'activitat de les entitats de l'administració pública de Catalunya. Entre aquestes biblioteques que es poden consultar de manera global hi ha les del Departament de Cultura, Arxiu Nacional de Catalunya, Centre d'Història Contemporània de Catalunya, Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana, Servei d'Arxius, etc. És un catàleg que dona accés a moltes publicacions oficials que no van tenir una distribució comercial a través de les llibreries o bé a centres científics que van aplegar obres sobre una determinada temàtica seguint uns criteris de selecció molt exigents i sistemàtics (com en el

cas de la Biblioteca de cinema de la Filmoteca i Delmiro de Caralt, una de les millors a Europa en el seu àmbit).

BNE

La Biblioteca Nacional de España també compta amb un catàleg cada vegada més exhaustiu (al febrer de 2005 tenia 3 milions de fitxes) dels seus més que notables fons bibliogràfics. Hem cercat en el catàleg d'obres posteriors a l'any 1831 les que hi podia haver sobre Constantí i ens han sortit, més o menys, les mateixes obres que al CCUC, però en el catàleg de les obres anteriors a 1831 n'hem trobat algunes de poc conegudes; per exemple, un díptic que correspon a la Guerra del Francès escrit al Quarter General de Constantí el 15 d'agost de 1813: *El Duque del Parque a los españoles imparciales y amantes de la verdad*, i un altre de la Guerra dels Segadors: *Copia de vna carta, escrita a esta ciutat, desde la campanya de Constanti à 5 de luliol 1641 del que ha succehit en dita campanya desde 30 de luny, fins als fins dit dia, y de la armada de mar y en particular la sentència que lo Excelentissim de la Mota ha manat fer de sinch Francesos*.

REBIUN

La Red de Bibliotecas Universitarias (REBIUN) és un projecte que promou la conferència de Rectors de Universidades Españolas i des de l'any 2000 aplega el catàleg de les biblioteques de 65 universitats espanyoles amb un total de 7 milions de registres entrats (llibres, diaris, documents antics). Molt notable en la mesura que recull els fons antics de moltes universitat dels quals no se'n tenia massa notícia. En aquesta ocasió, igual que en les anteriors, hem fet una prova de recerca amb el terme Constantí i com a resultat ens apareixen, entre d'altres, diversos impresos del segle XVII relacionats amb la Guerra dels Segadors al municipi.

BIBLIOTEQUES DIGITALS

BDT

Les biblioteques han iniciat des de fa uns anys un esforç remarcable per tal d'incorporar els avantatges que ofereixen les noves tecnologies a la seva oferta de serveis. Van ser pioneres a l'hora de sistematitzar i unificar els seus catàlegs bibliogràfics i ara estan en ple procés de digitalització de les fons més importants i, de vegades, de difícil accés, per posar-los a Internet. És el que es coneix amb el nom de biblioteca digital o virtual.

En primer lloc, destacaríem la Biblioteca Digital Tarraconense (BDT), una iniciativa d'Oasi (Organisme Autònom per a la Societat de la Informació) i la Diputació de Tarragona. Es tracta d'un projecte ambiciós pensat per recopilar els llibres, fotografies, documents, etc. referits a les comarques de Tarragona i amb el màxim de formats possibles (text, pdf, etc.). Així, per exemple, ja poden consultar-se íntegrament les obres "Libre de les grandeses de Tarragona" de Lluís Ponç d'Icard, "La ciutat de Tarragona" de Josep Maria Recasens i "Tarraco" d'Adolf Shulten. En l'apartat fotogràfic s'hi poden trobar les 26 postals de la Col·lecció Tarrés sobre patrimoni arquitectònic, l'original de les quals es troba a l'Arxiu Històric de Tarragona.

BIBLIOTECA DIGITAL DE CARRUTXA

La biblioteca digital de Carrutxa conté centenars d'articles que estan relacionats amb l'etnografia de la zona del Camp de Tarragona i Priorat. Els autors ja els havien publicat però ara els cedeixen en versió electrònica per facilitar-ne la difusió.

BIBLIOTECA VIRTUAL JOAN LLUÍS VIVES

La Biblioteca virtual Joan Lluís Vives és el fruit d'un conveni entre la Universitat d'Alacant i la Xarxa d'Universitats que formen l'Institut Joan Lluís Vives per tal de difondre l'edició digital de les obres més representatives de la cultura catalana, valenciana i balear i que siguin anteriors, aproximadament, a l'any 1920. També accepten textos en altres llengües estretament relacionades amb el català, com el llatí, occità, aragonès, castellà, francès, italià, etc.

Actualment la Biblioteca virtual Joan Lluís Vives conté una quinzena de revistes antigues de la segona meitat del segle XIX i començaments del XX (*Cu-cut*, *Quatre gats*, *Un enemic del poble*, *Futurisme*, etc.). De llibres n'hi ha desenes i corresponen a totes les matèries (geografia, història, biografia, etc.). Per citar-ne només un, a tall d'exemple, del que s'hi pot trobar: *Crisi de Catalunya hecha por las naciones estrangeras* de Manuel Marçillo (Barcelona: 1685) que dedica un llarg capítol a la història de Tarragona a l'època romana i medieval i un altre al seu arquebisbat. També hi trobem alguns enregistraments sonors de peces musicals antigues i videogràfics, amb reflexions de Martí de Riques sobre textos antics.

BIBLIOTECA VIRTUAL MIGUEL DE CERVANTES

La Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes va ser creada el 1999 arran d'una iniciativa de la Universitat d'Alacant amb la voluntat d'aplegar les obres literàries i els documents de la cultura espanyola i hispanoamericana. Està centrada en reunir edicions facsímils i documents relacionats amb les obres de grans autors com Cervantes, Lope de Vega, Pérez Galdós, Calderón de la Barca, Tirant lo Blanc, etc. i altres que corresponen a llibres rars i de difícil accés.

GALLICA

Una altra biblioteca virtual veritablement notable és Gallica, formada a partir dels fons de la Biblioteca Nacional de França, que conté amb data de gener de 2005 contenia 70.000 llibres en format d'imatge, 1200 en format de text, 500 enregistraments sonors i 80.000 imatges fixes. També hi ha milers de manuscrits, preferentment en llengua francesa, però també molts en llatí, grec, castellà, etc. El cercador resulta una mica complexe i l'usuari s'hi pot perdre en un primer moment però creiem que és un lloc molt bo on trobar informació relacionada amb els períodes històrics en que la història de Catalunya i França han estat molt relacionades, com durant els anys de la Guerra del Segadors al segle XVII.

ARXIUS

Els arxius no estan tan desenvolupats a Internet com succeeix amb les biblioteques; només una minoria disposen d'un lloc web i, molt sovint, tot el que hi trobem és la descripció dels equipaments i els serveis de que disposa la seu física i, amb una mica de sort, els catàlegs i inventaris. Tot i així, és evident que, al igual com ha succeït amb les biblioteques, els arxius digitalitzaran els seus fons més importants i els posaran a la xarxa per agilitzar-ne l'accés entre els usuaris. Al web de l'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC) pot trobar-se l'adreça de tots els recursos relacionats amb arxius i documentació que poden trobar-se a Internet i que estan relacionats amb l'àmbit de Catalunya i Espanya. Per trobar, informació i enllaços d'altres àmbits territorials més amplis, el millor és consultar el portal d'arxius de la Unesco que conté, entre moltes moltíssims altres continguts, centenars de recursos webs de tot el món.

MINISTERIO DE CULTURA. ARCHIVOS

El Ministeri de Cultura compta amb un web específic dedicat als arxius on, d'una banda, trobar la guia dels fons documentals de centenars d'arxius de tota mena (municipals, religiosos, judicials, etc.), i de l'altra, un catàleg bibliogràfic amb articles, opuscles, llibres, etc. relacionats amb els arxius, la documentació i els estudis històrics realitzats.

MANUSCRITS CATALANS DE BIBLIOTECA BANCROFT DE LA UNIVERSITAT DE CALIFÒRNIA

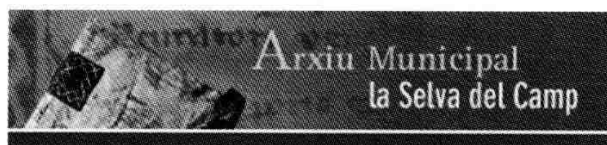
La Bancroft Library, de la universitat nordamericana de Califòrnia, conserva centenars de manuscrits antics de diferents països europeus, un bon nombre dels quals procedeixen de Catalunya i poden consultar-se a través d'Internet. És només un exemple de les possibilitats que en el futur ens oferirà Internet de conèixer existències de documents catalans que es roben dispersos en biblioteques de tota l'Amèrica dels quals no en sabem pràcticament res i el cost econòmic i de temps que suposava la seva consulta en dificultaven completament la difusió.

BIBLIOTECA DE TEXTOS CATALANS ANTICS

En altres casos, el que podem trobar a Internet no és la imatge digitalitzada del document sinó el resum o l'anàlisi textual. Aquest seria el cas, per exemple, del projecte BITECA (Biblioteca de textos catalans antics), nascut als anys 90 dins un grup d'investigadors lligats a la Universitat de Barcelona, reuneix una informació, sistematitzada i comprovada directament dels originals, sobre els manuscrits i impresos que recullen obres catalanes medievals, entenent el final del període medieval en el del regnat dels Reis Catòlics, els originals de les quals es troben en tota mena d'arxius europeus. No hi ha la imatge del document sinó el text transcrit i tota mena de comentaris sobre el seu estudi (suport, tamany, data, etc.).

ARXIU MUNICIPAL DE LA SELVA DEL CAMP

L'Arxiu Municipal de La Selva del Camp és dels pioners a Catalunya en la digitalització de fons documentals. Bàsicament conté el fons municipal pròpiament

dit amb la documentació de l'Ajuntament i el fons de la Comuna del Camp, l'organisme supramunicipal que va funcionar entre els segles XIV i XVIII i agrupava molts municipis del Camp de Tarragona; d'entre els quals, Constantí. El web conté una fitxa de cada document amb informacions del resum del contingut, les seves característiques formals (estat de conservació, format, nombre de pàgines), la data, la llengua, etc. i la imatge del document. D'acord amb la informació actualitzada a l'any 2004, podien consultar-se a la xarxa unes vint mil pàgines que corresponien a la totalitat dels documents de la Comuna (396, incloent-hi 60 pergamins) i una bona part de l'administració municipal: Llibre Verd, Privilegis, títols, observances, consells municipals del 1499 al 1525, actes de l'Ajuntament de 1810 a 1890.

ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL DE CONSTANTÍ

El web de l'arxiu de Constantí, per la seva banda, va ser creat el 2004 i conté, en aquest moment, la còpia digitalitzada de les actes del Ple de l'Ajuntament de Constantí entre els anys 1844 i 1970 així com l'índex de tots els assumptes tractats a les sessions en aquest mateix període. Poden consultar-se també els inventaris, catàlegs i altres instruments de descripció de la documentació física que es troba dipositada a les prestatgeries de l'arxiu. També edita un butlletí mensual (en versió impresa i digital) de divulgació al voltant sobre el món dels arxius i la documentació amb un especial interès a l'àmbit del Camp de Tarragona.

HEMEROTECA

FONS LOCAL DE PUBLICACIONS PERIÒDIQUES DIGITALITZADES

El servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona ha posat en marxa un projecte per digitalitzar revistes antigues d'àmbit local que es troben situades a les biblioteques que formen part de la seva xarxa. A finals de 2004 ja eren consultables uns 150 títols, d'entre els quals, per citar-ne alguns de curiosos: el "Butlletí de l'Agrupació Fotogràfica" (Igualada, 1932-1936), "La moda elegante" (1869 a 1924), "La Iconoclastia" (Igualada, 1909), etc. fins assolir la xifra de 30.000 exemplars i 270.000 pàgines digitalitzades.

BOE

Existeix una versió digital del Boletín Oficial del Estado (BOE) històric, fins i tot de bona part de l'època en que s'anomenava Gazeta de Madrid amb la possibilitat de consultar el període comprès entre els anys 1875 a 1967. Hi ha l'opció de fer cerques per tota mena criteris: número del butlletí, la data, el títol de la disposició, el departament, etc.

PREMSA HISTÒRICA

Ofereix la possibilitat d'accedir a totes les notícies publicades pel "Diari de Barcelona" al llarg de la seva història des del 1792 al 1993 que ha estat sotmès a un procés de digitalit-

zació. Es dóna la circumstància que, en aquesta ocasió, a més a més, s'ha practicat un tractament d'OCR; és a dir, de reconeixement de caràcter òptics, de manera que el format d'imatge s'ha convertit en format de text. D'aquesta manera es possible emprar un cercador per buscar notícies concretes.

IEC

L'Institut d'Estudis Catalans ofereix les seves revistes científiques en línia amb accés als resums dels articles i al text complert pel que respecta els números més antics. Entre les publicacions que es poden consultar hi ha, entre d'altres, el "Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics", "Lambard. Estudis d'Art Medieval", "Ítaca. Quaderns Catalans de Cultura Clàssica", etc.

HJG

En anglès pot trobar-se The History Journals Guide, una guia nascuda al 1999 com un a projecte acadèmic de la Universitat de Colònia (Alemanya) i que avui aplega centenars de revistes de tot el món de l'àmbit de la història i la arqueologia. Conté un enllaç al web de cada publicació. Algunes són revistes electròniques i ofereixen els articles a text complert.

LES BASES DE DADES

BPT

Una altra opció per trobar dades a la xarxa són les bases de dades temàtiques que sovint mantenen les entitats o les administracions. Una de les més interessants és la base de dades de la Biblioteca Pública de Tarragona (BPT) amb les referències de notícies publicades a la premsa diària estatal, comarcal i local, i a revistes de caràcter comarcal i local. L'àmbit geogràfic del qual s'incorporen les dades comprèn el Camp de Tarragona (Alt Camp, Baix Camp i Tarragonès) i les comarques del Baix Penedès, la Conca de Barberà i el Priorat. Actualment compta amb uns 50.000 registres, dels quals n'hem localitzat fins a un centenar directament relacionats amb Constantí. Algunes d'aquestes referències poden trobar-se a text complert en les versions digitals del mitjans de comunicació que les van publicar al seu moment.

SDHLC

Una segona opció és el Fons d'Història Local que recopila des de l'any 1987 el Servei de Documentació d'Història Local de Catalunya (SDHLC) del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la Universitat Autònoma de Barcelona, sota la direcció del Dr. Borja de Riquer, i en conveni amb l'àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

La informació aplegada cobreix l'àrea de la història local, amb un enfocament ampli que inclou l'àmbit de les ciències humanes i socials i engloba, doncs, aspectes polítics, socials, econòmics, religiosos, institucionals, culturals, etc. La Base de Dades

conté 99.004 referències bibliogràfiques, d'entre les quals: monografies, fullets, manuscrits, parts de monografies, literatura grisa, actes de congressos, memòries d'entitats, tesis, tesines i articles de revistes d'abast local i comarcal. Aquesta base de dades és molt útil perquè hi apareixen ressenyats articles publicats dins obres col·lectives o revistes d'estudis locals que són difícils de conèixer o que de vegades només es fitxen amb una única entrada general sense especificar els diversos articles que hi ha al seu interior. Hem fet, com sempre, una prova amb la paraula *constantí* i ens han sortit un parell d'articles poc coneguts amb referències al nostre poble. Aquests articles són els de Lluís Nualart: "Una Aproximació vers un estudi de la burgesia tarragonina a l'any 1875", dins del *Congrés Internacional d'Història. Catalunya i la Restauració 1875-1923* i el de Joan Bosch i Ballbona: "Introducció a l'obra de Joan Grau (c. 1605-1685)", dins de la circular *Manresa* del Centre d'Estudis del Bages.

DICCIONARIS I ENCICLOPÈDIES

GREC

La versió digital íntegra de la Gran Enciclopèdia Catalana amb més de 150 entrades que s'actualitzen diàriament. Conté també notícies d'actualitat o enllaços web relacionats amb les entrades. Per tenir accés de manera permanent cal subscriure-s'hi però es possible realitzar consultes durant quinze dies de manera gratuïta.

DCVB

Versió electrònica del famós Diccionari català-valencià-balear elaborat fa cent anys per A. M. Alcover i F. De B. Moll gràcies a un conveni de col·laboració de l'editorial Moll amb l'Institut d'Estudis Catalans. La consulta reproduïx l'esquema de la versió impresa amb la particularitat que les il·lustracions han estat incorporades a través d'un fitxer adjunt.

FÒRUMS DE DEBAT I LLISTES DE SUBSCRIPCIÓ

TINET

El servidor Tinet compta amb diverses llistes de subscripció d'àmbit històric que serveixen als seus membres per intercanviar informació o comentar temes relacionats. Dues d'aquestes llistes són les dedicades a la genealogia i la Guerra Civil espanyola.

REDIRIS

Rediris va ser posada en marxa a partir de l'any 1988 en el marc del Plan Nacional de Investigación y Desarrollo del Ministerio de Industria, Turismo i Comercio i, entre d'altres actuacions, va crear múltiples llistes de distribució d'informació en el àmbit acadèmic i científic. Conté desenes de fòrums relacionats amb la història, els arxius, la documen-

tació, etc. (fòrum sobre genealogia, fòrum sobre història oral, llista dedicada a l'estudi de l'edat moderna, etc.). Moltes d'aquestes llistes de subscripció s'han convertit en eines de referència entre els professionals per les enormes possibilitats que ofereixen d'intercanviar experiències i coneixements.

INDEX D'ENLLAÇOS

Cercadors generalistes

Google: <http://www.google.es/>

Catàlegs bibliogràfics

ISBN: <http://www.mcu.es/bases/spa/isbn/ISBN.html>

CCUC. Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya:
<http://www.cbuc.es/ccuc/>

BEG. Biblioteques Especialitzades de la Generalitat de Catalunya:
<http://beg.gencat.net/vtIs/catalan/vtIs-basic.htm>

BNE. Biblioteca Nacional de España: <http://www.bne.es/index.html>

REBIUN. Red de Biblioteca Universitarias: <http://rebiun.crue.org>

Biblioteques digitals

BDT. Biblioteca Digital Tarraconense: <http://www.bibliodt.org/>

Biblioteca Digital de Carrutxa: <http://www.carrutxa.org/biblioteca>

Biblioteca virtual Joan Lluís Vives: <http://www.lluisvives.com/>

Biblioteca virtual Miguel de Cervantes:
<http://www.cervantesvirtual.com/index.shtml>

Gallica: <http://gallica.bnf.fr/>

Arxius

Associació d'Arxivers de Catalunya: <http://www.arxivers.com/>

Portal d'arxius de la UNESCO: http://portal.unesco.org/ci/en/ev.php-URL_ID=5761&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

Ministerio de Cultura. Archivos: <http://www.mcu.es/archivos/index.jsp>

Manuscrits catalans de la Biblioteca Bancroft de la Universitat de Califòrnia (Estats Units): <http://sunsite.berkeley.edu/catalan/>

BITECA (Biblioteca de textos catalans antics):
<http://sunsite.berkeley.edu/Philobiblon/proleg.html>

Arxiu Històric Municipal de Constantí: <http://usuaris.tinet.org/arxiucon/>

Arxiu Municipal de La Selva del Camp: <http://www.laselvadelcamp.org/arxiu/>

Hemeroteca

Fons local de publicacions periòdiques digitalitzades:
<http://www.diba.es/xbcr/default.htm>

BOE i Gazeta de Madrid (1875-1967):

http://www.boe.es/g/es/iberlex/bases_datos/gazeta.php

Prensa Històrica: <http://prensahistorica.com/ca/publicacions.phtml>

Revistes científiques en línia de l'Institut d'Estudis Catalans:

<http://www.iecat.net/pperiodiques/>

The History Journals Guide: <http://www.history-journals.de/index.html>

Bases de dades

BPT. Base de dades de premsa local i comarcal de la Biblioteca Pública de Tarragona: <http://cultura.gencat.es/BPTARRAGONA/abwebp.exe/X5108/ID14372/G0>

SDHLC. Fons d'Història Local del Servei de Documentació d'Història Local de Catalunya: <http://gw22-vtls.diba.es/cgi-bin/fhl/chameleon>

Diccionaris i enciclopèdies

GREC. Gran Enciclopèdia Catalana: http://www.grec.net/home/hec/fr_pres.htm

DCVB. Diccionari català-valencià-balear: <http://dcvb.iecat.net/>

Fòrums de debat

Tinet: <http://www.tinet.org/index.jsp?qs=aWQ9NTEmdGhyZWZkPTUw>

RedIris: <http://www.rediris.es/list/>